

23. 9. 2011

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Několik poznatků k odpovědnosti za vady předmětu koupě v obchodněprávních vztazích

Odpovědnost za vady zboží je upravena v případě kupní smlouvy ustanoveními § 422 a násl. zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, v platném znění. V souvislosti s uplatněním nároků z vad zboží nelze dále opomenout ani ustanovení § 345 odst.2 obchodního zákoníku, které definuje podstatné porušení smlouvy.

Již na počátku tohoto pojednání je však nutné zdůraznit, že rozhodující ve vztahu k odpovědnosti za vady je primárně obsah ujednání smluvních stran, a to z důvodu dispozitivnosti shora uvedených ustanovení obchodního zákoníku. Aplikace zákonné úpravy proto přichází v úvahu pouze tehdy, pokud si strany práva a povinnosti vyplývající z odpovědnosti za vady neupravily ve smluvní dokumentaci vůbec nebo pokud si práva a povinnosti upravily pouze částečně.

Není třeba nijak zvláště připomínat, že vady zboží se systematicky rozdělují mimo jiné na vady faktické a vady právní, čemuž v zásadě odpovídá i struktura právní úpravy. Obecně lze poté v souladu s právní úpravou konstatovat, že faktickými vadami jsou vady, jež se vyskytnou u zboží v důsledku porušení povinností prodávajícího dodat předmět koupě v množství, jakosti nebo provedení, jež určuje smlouva. Právní vady má zboží, které je zatíženo právem třetí osoby.

Z hlediska uplatnění práv vyplývajících z odpovědnosti za vady a jejich následného přiznání v soudním řízení je důležitá především jejich včasnost a řádnost. Jak pro vady faktické, tak i pro vady právní totiž platí, že pokud vady nebyly oznámeny prodávajícímu bez zbytečného odkladu poté, kdy kupující vady zjistil, měl zjistit nebo mohl zjistit ve smyslu ust. § 428 obchodního zákoníku, respektive u vad právních, kdy se o nich dozvěděl, nemohou být práva kupujícího z vad zboží v důsledku příslušné námitky prodávajícího v soudním řízení přiznána. Ve vztahu k řádnému uplatnění nároků z vad zboží je potom nezbytné velice pečlivě provést volbu nároku, neboť tento nelze následně až na stanovené výjimky bez souhlasu prodávajícího měnit. V praxi se v této souvislosti může stát problematickým náhradní zboží, jehož dodání si kupující při volbě nároku z vad zvolí. Za situace, kdy prodávající dodání náhradního zboží, které odpovídá specifikaci ve smlouvě, kupujícímu nabídne, není kupující oprávněn dodání tohoto náhradního zboží odmítnout a požadovat následně slevu z kupní ceny, např. z důvodu, že náhradní zboží nemá již určitou, kupujícímu vyhovující, vlastnost vadného zboží, která však není specifikována v kupní smlouvě. V takovém případě se kupující nemůže odvolávat na skutečnost, že prodávající vady zboží v dodatečně přiměřené lhůtě neodstranil, když kupujícímu nenabídl zboží s požadovanou pro kupujícího pozitivní vlastností, a nemůže ani změnit bez souhlasu prodávajícího svůj nárok a nově požadovat namísto dodání

náhradního zboží slevu z kupní ceny. Pokud by byl takový nárok následně uplatněn u soudu, byl by soudem pro jeho neoprávněnost zamítnut.

Dalším neméně zajímavým problematickým bodem je vztah nároku z vad zboží a uplatnění nároku z jiného právního důvodu typicky nároku na náhradu škody. Jestliže se u zboží vyskytne vada, která je odstranitelná a kupující si vadu nechá odstranit a teprve následně výskyt vady oznámí prodávajícímu a požádá o úhradu nákladů spojených s odstraněním vady, měl by být předmětný nárok následně soudem posouzen jako nárok na náhradu škody a nikoli jako nárok z vad zboží a z tohoto důvodu v souladu s ustanovením § 440 odst. 2 obchodního zákoníku by měl být nárok soudem zamítnut. Ke shodnému závěru dospěl i Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí sp.zn. 29 Odo 556/2003, které je analogicky použitelné i na vztahy vzniklé z kupní smlouvy, kde v případě závazkových vztahů vzniklých ze smlouvy o dílo dovedl, že objednatel díla ze smlouvy uzavřené podle ustanovení § 536 a násl. obchodního zákoníku má právo odstranit sám vady díla nebo si je nechat odstranit jiným a domáhat se po zhotoviteli úhrady nákladů takového odstranění, jen byl-li takový způsob vypořádání práv z odpovědnosti za vady sjednán. Z uvedeného podle závěru Nejvyššího soudu vyplývá, že neuplatnil-li objednatel nároky z vad díla, nemůže se domáhat náhrady škody vzniklé mu z vadného plnění v rozsahu, ve kterém se mohl domoci uspokojení uplatněním práv z odpovědnosti za vady. Mohl by se případně domáhat pouze náhrady další (následné) škody vzniklé mu v důsledku vadného plnění zhotovitele.

Ačkoliv jsou závěry Nejvyššího soudu jednoznačné, v praxi se lze setkat při posuzování takto uplatněného nároku s odlišným přístupem soudů. Na základě tohoto odlišného přístupu soudy uplatněný nárok posuzují jako nárok na slevu z kupní ceny. Takový postup však není dle mého názoru správný, a to zejména z následujících důvodů. Ustanovení § 440 odst. 2 obchodního zákoníku brání především obcházení zákonných notifikačních lhůt pro uplatnění nároků z odpovědnosti za vady tím, že vylučuje uplatňování totožného nároku, který měl být řádně uplatněn z titulu odpovědnosti za vady, z titulu odpovědnosti za škodu nebo z bezdůvodného obohacení. Existují totiž takové nároky, které mohou být uplatněny jak z titulu odpovědnosti za vady, tak např. z titulu náhrady škody, přičemž režim uplatnění jednoho nároku z odlišných titulů je značně rozdílný. Dané ustanovení proto míří především na případy, kdy dodané vadné zboží mělo nižší hodnotu než zboží bezvadné, a nepovoluje uplatňovat tento typický nárok z odpovědnosti za vadu jako nárok z titulu odpovědnosti za škodu či z jiného právního důvodu, a hojit tak nedodržení přísnějších zákonných podmínek pro řádné uplatnění odpovědnosti za vady.

Jak bylo uvedeno již výše, musí být existence vad oznámena prodávajícímu bez zbytečného odkladu po jejich zjištění a současně s oznámením nebo bez zbytečného prodlení po tomto oznámení by měla být provedena volba nároku z vad zboží. V případě, kdy si kupující vady nechá nejprve odstranit a teprve následně oznámí prodávajícímu existenci vad v době prodeje, není zpravidla notifikační lhůta dodržena. Konstrukce nároku, který je uplatňován kupujícím, je rovněž rozdílná. V případě, že si kupující nechá vady odstranit, vychází jeho nárok z výše majetkové újmy, která mu uhrazením nákladů na odstranění vady vznikne. Nárok na slevu z kupní ceny je oproti tomu v souladu s ustanovením § 439 odst. 1 založen na rozdílu mezi hodnotou, kterou by mělo zboží bez vad a hodnotou, kterou mělo zboží dodané s vadami, přičemž pro určení hodnot je rozhodující doba, v níž se mělo uskutečnit řádné plnění. S ohledem na výše uvedené není třeba zdůrazňovat, že se obě částky budou ve většině případů lišit a nebudou ani výjimečné případy, kdy se budou lišit zásadním způsobem.

Ze shora uvedených důvodů lze proto přístup soudů, které posuzují nároky na úhradu nákladů na odstranění vad zboží jako nároky na slevu z kupní ceny považovat za nepřijatelné, a to pro rozpor s platnou právní úpravou, jakož i existující judikaturou.

JUDr. Luděk Pilný, advokát

autor působí v advokátní kanceláři ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s. v Praze

[ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s.](#)

Radlická 28/663
150 00 Praha 5

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
e-mail: jurista@jurista.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)